

Výukový materiál v rámci projektu OPVK 1.5 Peníze středním školám

Číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0883
Název projektu: Rozvoj vzdělanosti
Číslo šablony: I/2
Datum vytvoření: 6. 3. 2013
Autor: Mgr. Renáta Zbořilová
Určeno pro předmět: Český jazyk a literatura
Tematická oblast: Porozumění textům v kontextu literárního vývoje 20. a 21. století
Obor vzdělání: Obchodník (66-41-L/01) – 3. ročník
Název výukového materiálu: pracovní list **Karel Čapek – Bílá nemoc**
Popis využití: práce s textem, porozumění textu, vyhledávání informací
Čas: 15 minut

VÝCHOZÍ TEXT k úkolům 1 – 3

(Jednání druhé. Obraz šestý)

MARŠÁL: Baron Krüg na vaši podmínku nemůže přistoupit.

DR. GALÉN: Ale vy můžete, pane... Vy můžete udělat všechno!

MARŠÁL: Nemohu. Copak vám to mám vysvětlovat jako malému dítěti? Myslíte, že válka nebo mír záleží na mé vůli? Musím se řídit tím, co je v zájmu mého národa. Půjde-li jednou můj národ do války, pak je... má povinnost jej pro ten boj vychovat.

DR. GALÉN: Jenže... kdyby nebylo vás,... tak by váš národ do žádné výbojné války nešel, že ano.

MARŠÁL: Nešel. Nemohl by. Nebyl by tak dobře připraven. Nebyl by si tak vědom své síly - a svých šancí. Dnes o nich bohudík ví; a já plním jen jeho vůli -

DR. GALÉN: - kterou jste vy sám vyvolal.

MARŠÁL: Ano. Vzbudil jsem v něm vůli žít. Vy věříte, že mír je lepší než válka. Já věřím, že vítězná válka je lepší než mír. A já svůj národ nesmím připravit o jeho vítězství.

DR. GALÉN: Ani o jeho padlé, že ano.

MARŠÁL: Ani o jeho padlé. Člověče, teprve krev padlých dělá z kusu země vlast. Jenom válka udělá z lidí národ a z mužů hrdiny -

DR. GALÉN: - a mrtvé. Já viděl ve válce víc těch mrtvých, víte -

MARŠÁL: To dělá vaše řemeslo, doktore. Já jsem při svém řemesle viděl víc těch hrdinů.

DR. GALÉN: Ano, ti byli vzadu, Vaše Excellence. My v zákopech jsme tak moc stateční nebyli.

MARŠÁL: Zač jste vy dostal ten řád?

DR. GALÉN: To bylo... jenom za to, že jsem ovázal nějaké raněné.

MARŠÁL: Já vím. Bylo to na bojišti mezi zákopy. To nebyla statečnost?

DR. GALÉN: Nebyla prosím. To jen... prostě jako lékař. To člověk musí, že ano...

1. Jakou podmínku má na mysli Maršál v první replice?

.....
.....

2. Na základě výňatku a znalosti díla charakterizujte postavy Galéna a Maršála.

.....
.....
.....

3. Po tomto výňatku rozhovor mezi dr. Galénem a Maršálem pokračuje. Jak skončí? Přistoupí Maršál na podmínky lékaře, aby tak zachránil barona Krüga?

.....
.....

4. Které z postav odpovídá označení *humanista*? Jak chápete význam tohoto slova?

.....
.....

5. Zjistěte původ jména Galén.

.....

6. Co je to *bílá nemoc*? Vysvětlete, co symbolizuje.

.....
.....

7. Rozhodněte o platnosti tvrzení.

a) Bílou nemoc napsal Čapek ve svém prvním tvůrčím období.	ANO – NE
b) Hra končí oběšením dr. Galéna.	ANO – NE
c) Maršál má diktátorské rysy fašistického vůdce.	ANO – NE
d) Dílo je varováním před nebezpečím komunismu.	ANO – NE
e) Děj hry je situován záměrně na blíže neurčené místo.	ANO – NE

8. Seřad'te pasáže do správného pořadí.

SYN: Halo, co máte?

A) DCERA: Já jsem jenom řekla, že jednou už něco muselo přijít, aby se udělalo místo pro nové lidi.

SYN: A to tatínka tak rozčiluje? Se mu divím. To přece říká každý.

B) MATKA: Ale nic. Tatínka jen rozčililo... četl něco v novinách o té nemoci...

SYN: No a? Co ho na ní rozčiluje?

C) OTEC: Jen co vychcípají lidé kolem padesátky, vid'?

SYN: Právě. Jen aby to chtělo ještě nějakou dobu trvat!

D) OTEC: Nejvyšší čas, holenku! Na to je příliš vážná doba, aby ses jenom flákal!

SYN: No co? Stejně se člověk ani se zkouškami nikam nedostal. Teď to snad bude lepší.

E) OTEC: Totiž vy mladí, že? To věřím, vám se to hodí!

SYN: No ovšem, tati. Nebýt toho malomocenství, tak já nevím, co by z nás bylo.

Tadyhle holka se ani nemůže vdát, a já - No, já si teď musím pospíšet se státnicemi.